

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Білоцерківський національний аграрний університет
Освітня програма	30457 Агрономія (ОП)
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	201 Агрономія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Білоцерківський національний аграрний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	30457
Назва ОП	Агрономія (ОП)
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	201 Агрономія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Кондратенко Сергій Іванович, Стеценко Ірина Ігорівна, Іщенко Ірина Олександрівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	19.10.2020 р. – 21.10.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/acreditacia_agro/vidomosti_pro_samoocin_agronomia.pdf
Програма візиту експертної групи	https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/acreditacia_agro/programa_visitu_agronomia.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

☐ Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП «Агрономія» є актуальною в контексті задоволення галузевих потреб регіону та країни загалом. У ході аналізу відомостей про самооцінювання, нормативно- правової документації, відповіді ЗВО на запит ЕГ, а також проведених зустрічей з ключовими стейкхолдерами ОП у рамках акредитаційної експертизи із використанням технічних засобів відеозв'язку виявлені як сильні, так і слабкі сторони, та надані ЕГ відповідні рекомендації. Наявні матеріально-технічні ресурси ЗВО, освітня та наукова складова, а також людський потенціал дозволяють забезпечити гідні умови для підготовки високоосвічених конкурентоздатних фахівців за ОП «Агрономія». Недоліки, виявлені під час експертизи, стосуються переважно оптимізації ОП у плані підвищення теоретичного рівня навчальних дисциплін, структуризації вибіркового дисциплін, кращого заохочення НПП до підвищення рівня викладацької майстерності. Протягом останніх років суттєво було оновлено нормативну базу ЗВО. Імплементовано студентоцентризований підхід, вдосконалено реалізацію можливості здобувачів формування індивідуальних траєкторій навчання. На високому рівні розвинута співпраця зі стейкхолдерами. Група забезпечення ОП постійно працює над систематичним оновленням її змісту. Недоліком ОП є нерозвинена міжнародна співпраця для проведення науково-дослідної роботи на грантовій основі з зарубіжними партнерами. Керівництво БНАУ та група забезпечення ОП «Агрономія» мають чітке уявлення про власні недоліки та виявляють прагнення до їх усунення. У цілому ОП створює позитивне враження, а виявлені недоліки можуть бути усунені за умов належної підтримки з боку керівництва ЗВО.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Експерти встановили, що до сильних сторін слід віднести: змістове наповнення ОП має чітку орієнтацію на галузевий контекст з урахуванням тенденцій розвитку регіонального ринку праці; активне залучення зовнішніх і внутрішніх стейкхолдерів до організації та реалізації освітнього процесу; належна імплементація студентоцентризованого підходу в розробку та реалізацію ОП; розроблене навчально-методичне забезпечення освітньої програми в цілому забезпечує досягнення визначених цілей та ПРН ОП «Агрономія»; наявність чітких, інформативних документів, в яких у доступній формі надано інформацію про критерії оцінки, контрольні заходи та академічну доброчесність; широке використання інформаційно-комунікаційних технологій (дистанційна освіта, навчально-інформаційний портал, мультимедійне обладнання); інформативний та змістовний веб-ресурс ЗВО, що працює в режимі оперативного оновлення; належна медична, соціальна та психологічна підтримки здобувачів вищої освіти і НПП.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Під час акредитаційної експертизи із використанням технічних засобів відеозв'язку експерти виявили певні слабкі сторони ОП, які несуттєво впливають на провадження навчального процесу і досягнення визначених освітньою програмою ПРН. Усунення цих недоліків сприятиме підвищенню якості освітньої програми. Зокрема, варто приділити увагу видавничій діяльності викладачів за ОП у фахових виданнях, що в ходять до науково-метричних баз SCOPUS і Web of Science. Потрібно постійно проводити науково-організаційну роботу для підвищення рівня наукових друкованих фахових видань БНАУ за спеціальністю 201 Агрономія для надання їм категорії А. Недостатньо реалізований наявний потенціал міжнародної співпраці на рівні спільних міжнародних проєктів, грантів, програм подвійного дипломування, академічної мобільності здобувачів і НПП. Англomовний контент сайту малоінформативний та містить застарілу інформацію. Рекомендується посилити англomовну підготовку НПП і здобувачів, у тому числі за рахунок розвитку практики викладання фахових дисциплін іноземною мовою.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Цілі ОП сформовані чітко, відповідають політиці Білоцерківського національного аграрного університету у сфері забезпечення якості освіти https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/politika_bnau.pdf та стратегічним планом розвитку ЗВО на період 2020–2025 роки https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/rich_zvit_nacional_2019.pdf, С. 5–8. Стратегічною метою БНАУ є досягнення лідерства у сфері аграрної освіти і науки України, динамічного розвитку та забезпечення гідної позиції у державних та європейських рейтингах закладів вищої освіти за якістю освітніх послуг. Відповідність вищевказаної мети зі стратегічним планом розвитку підтверджена під час спілкування з гарантом ОП та керівником ЗВО. У відомостях про самоаналіз вказано, що метою програми є надання теоретичних знань та практичних умінь і навичок, які достатні для успішного виконання професійних обов'язків у галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство» спеціальності 201-Агрономія; формування загальних засад методології наукової та професійної діяльності, відповідних компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань управлінського, виробничого, наукового, інноваційного характеру з метою подальшого успішного працевлаштування фахівців у агроформуваннях та науково-дослідних установах.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Згідно ВС, наданих ЗВО документів, а також проведених онлайн-зустрічей ЕГ пересвідчилась, що залучення стейкхолдерів до формування ОП є дійсним. Було виявлено позитивні факти врахування пропозицій здобувачів під час процесу постановки цілей та ПРН у відповідності до концепції студентоцентрованого підходу. За існуючою практикою ЗВО, думки та пропозиції здобувачів ОП «Агрономія» враховуються за рахунок активної роботи Ради студентського самоврядування, що функціонує і приймає активну участь у анкетуванні здобувачів щодо цілей та ПРН (анкета:

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfLCKefsZMOEV211P9Ozkd8746WVDodGo6vUTlHcH73CjnrVg/viewform?embedded=true>). Результати анкетування обов'язково враховуються під час проектування ОП на наступний період. Для покращення якості освітнього процесу у БНАУ створено групу зі змісту та якості освіти (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/quality/polog_grupu_quality_bnau.pdf), до якої входять як представники Ради студентського самоврядування, так і НПП кафедр, задіяних в реалізації ОП, представники інших установ діяльності яких також пов'язана зі специфікою ОП. Детальне опитування студентства засвідчило їх задоволеність переліком запропонованих ЗВО обов'язкових і вибіркових дисциплін, які сприяють формуванню індивідуальних освітніх траєкторій. На АБТф створено Раду роботодавців. Члени Ради входять також до групи зі змісту та якості освіти. Так, завдяки пропозиціям доцентів кафедри генетики, селекції і насінництва с.г. культур БНАУ М. В. Лозінського і Ж. В. Вдовиченко, у зміст ОК 3 «Спеціальна селекція і насінництво с.-г. культур» включено питання щодо стану селекції малопоширених культур. За пропозицією спілки «Європейської мережі викладачів з органічного сільського господарства» (<http://enoat.coag.org/members>) збільшено кількість аудиторних годин з дисциплін «Органічне рослинництво» і «Органічне кормовиробництво». НПП постійно беруть участь у перегляді та оновленні ОП відповідно до Положення «Про освітні програми в БНАУ» https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/polog_osvit_prog.pdf, про що складається звіт самообстеження, який ухвалюється протоколом на засіданні групи зі змісту та якості освіти. Завдяки тісній співпраці із стейкхолдерами стає можливим формувати додаткові ПРН за ОП, обумовлені локальними потребами роботодавців. Зацікавленість роботодавців за ОП вивчається через проведення щорічних спільних заходів («Ярмарок вакансій» та ін.), договорів про співробітництво, дослідження відкритих джерел та онлайн опитувань (<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfLCKefsZMOEV211P9Ozkd8746WVDodGo6vUTlHcH73CjnrVg/viewform?embedded=true>). Від стейкхолдерів було отримано пропозиції у вигляді відгуків на ОП (висвітлено на сайті). Серед основних побажань – збільшення кількості годин на практичну підготовку студентів у виробничих умовах. Експертна група пересвідчилась у врахуванні всіх пропозицій.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Зі спілкування з гарантом, А. С. Даниленко, було підтверджено, що відбулися і продовжуються зміни в освітній траєкторії ОП, яка була під час попередньої акредитаційної експертизи. Тобто відбулася реорганізація освітньо-професійної програми з трьох траєкторій («Агрономічний менеджмент», «Органічне землеробство», «Селекція і генетика с.-г. культур») до однієї траєкторії – «Агрономія». У ОП залишені дисципліни присвячені питанням селекції сільськогосподарських культур, органічному землеробству та економічного спрямування. Після закінчення навчання, здобувачі освіти мають можливість продовжити навчання в аспірантурі. До цієї мети щороку в БНАУ резервується 3 державних місця та 3 місця за контрактом для вступу і навчання в аспірантуру за спеціальністю 201 Агрономія. У цілому, цілі та ПРН «Агрономія» відбивають тенденції регіонального розвитку спеціальності (Київська обл.) та сучасного ринку праці в Україні. З цією метою проводиться постійний моніторинг Державної служби зайнятості у Київській області щодо наявності вакансій агрономів різної спеціалізації. Аналіз ОП підтверджує, що ПРН повністю відповідають тенденціям ринку праці. Зі слів гаранта ОП під час її розробки були враховані аналогічні розробки Національного університету біоресурсів і природокористування (м. Київ), Сумського аграрного університету, Львівського національного аграрного університету, Поліського національного університету та Миколаївського національного аграрного університету. Окрім того, за проектування ОП використовувався досвід аналогічних закордонних освітніх програм, що ефективно функціонують в іноземних ЗВО та з якими БНАУ має договори про творчу співпрацю: Writtle University College (Chelmsford, Великобританія); Czech University of Life

Sciences, Prague (Чехія), VetAgro Sup (Франція); University of Debrecen (Угорщина), Agricultural University Plovdiv (Болгарія); University of Agriculture in Krakow (Польща); University of Applied Sciences Dresden (Німеччина); Полоцького державного університету (Республіка Білорусь) (<https://btsau.edu.ua/uk/content/mizhnarodna-sprivrasya-6>). На основі моніторингу зовнішніх ОП аналогічного напрямку та власного накопиченого досвіду формується збалансований перелік освітніх компонентів ОП за циклами загальної, професійної та практичної підготовки. За результатами вивчення документів та спілкування зі стейкхолдерами, роботодавцями, адміністрацією, НПП встановлено, що БНАУ орієнтується на тенденції ринку праці, тенденції розвитку спеціальності, особливості регіону, досвід вітчизняних та закордонних закладів освіти, що підтверджується у формуванні змісту, виборі форм та методів теоретичної та практичної підготовки, творчого розвитку здобувачів, максимального наближення практичної підготовки до реальних умов ринку праці.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

На даний момент стандарт зі спеціальності 201 “Агрономія” освітнього рівня “Магістр” не затверджено. Під час зустрічі із викладачами та гарантом ОП було підтверджено той факт, що при формуванні освітніх компонентів ОП враховувались результати навчання, визначені у проєкті Стандарту. Освітні компоненти в ОП сформовано у такий спосіб, щоб досягти результатів навчання, визначених проєктом Стандарту, як обов’язкових та і вибіркових компонентів. Основну увагу акцентовано на вміннях здобувачів освіти аналізувати, оцінювати, порівнювати, впроваджувати та розв’язувати проблемні ситуації в галузі агрономії.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Серед сильних сторін ОП варто відмітити: змістове наповнення ОП має чітку орієнтацію на галузевий і регіональний контекст (аграрний сектор економіки України та ринок праці Київської обл.). За проектування ОП широко використано досвід вітчизняних та іноземних університетів-партнерів. В освітньо-професійній програмі враховані потреби потенційних роботодавців, впроваджено необхідні дисципліни відповідно специфіки регіональної діяльності господарств та з урахуванням пріоритетів їх подальшого розвитку, першочергова увага приділена формуванню практичних навичок та вмінь, що відповідає структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти за даною спеціальністю та сприяє забезпеченню відповідності програмних результатів навчання потенційних стейкхолдерів

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Під час онлайн експертизи виявлено певні слабкі сторони ОП, які несуттєво впливають на провадження навчального процесу і досягнення визначених освітньою програмою ПРН. Для оновлення ОП новим викладацьким матеріалом щодо сучасних наукоємних технологій створення та вирощування сільськогосподарських видів рослин. У ЗВО слабо проводиться робота із пошуку міжнародних грантів для проведення наукових досліджень на власній експериментальній базі. Наявний науково-педагогічний склад, матеріально-технічна база та структура освітніх компонентів дозволяють практично реалізувати дану рекомендацію. Рекомендується провести структурування вибіркових дисциплін, включених до плану навчального процесу, зробити їх електронний каталог і посилання на даний каталог на сайті ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

У результаті тріангуляції доказів, отриманих під час співставлення даних відомостей про самоцінювання, проведених інтерв'ю та перевірки додаткової документації були виявлені певні недоліки, що не являються суттєвими.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОПП «Агрономія» становить 90 кредитів ЄКТС, що не суперечить статті 5 Закону України «Про вищу освіту», в якій зазначено, що обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра повинен становити 90-120 кредитів ЄКТС. Обсяг окремих освітніх компонентів ОПП коливається в межах 3-5 кредитів ЄКТС залежно від компоненти.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Положення про освітні програми в Білоцерківському національному аграрному університеті (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/osvitni_programy/polog_osvitni_programy_bnau.pdf) регламентує структуру освітньо-професійної програми «Агрономія» (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/acreditacia_agro/osvit_prof_prog_agronomia_2020-2021.pdf), затвердженої Вченою радою ЗВО протоколом №4 від 21 травня 2020 року. Структура ОПП враховує рекомендації, які зазначені у листі МОН №1/9-239 від 28.04.2017 р. Структурно-логічна схема побудовано ступенево за семестрами, де ОК логічно підпорядковані стосовно тих ОК, що є передумовою для вивчення інших. Згідно матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідним освітнім компонентам, зазначених у відомостях про самооцінювання, обов'язкові ОК у сукупності дозволяють досягти заявлених ПРН. Експертна група виявила недостатню аргументованість у профілі ОП формулювання у переліку спеціальних (фахових) компетентностей СК 12 «Проектно-технологічна діяльність», в якому робиться акцент лише на готовність застосовувати кваліфіковані методичні підходи до моделювання тільки сортів. Але ж серед селекційних інновацій, які створюються для агроринку України є гібриди першого покоління та комерційно-цінні лінії, для яких теж потрібно розробляти кваліфікаційні методичні підходи щодо їх моделювання, створення та розмноження. Експертна група зазначає, що кожна окрема обов'язкова ОК забезпечує від 1 ПРН до 5 ПРН. Рекомендовано у структурі профілю ОПП «Агрономія» у 7 розділі «Програмні результати навчання» додати інформацію про підпункти кожного з окремих пунктів ПРН, як це зроблено у РП освітніх компонент. Наприклад, РН 1. Уміти використовувати методологію наукових досліджень і дослідної справи у професійній діяльності. РН 1.1. Знати методики організації і проведення польових, вегетаційних і лабораторних досліджень. РН 1.2. Розуміти особливості розробки моделей продуктивності сільськогосподарських культур, і т. д.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОПП відповідає предметній області спеціальності 201 Агрономія з галузі знань – 20 Аграрні науки та продовольство. Об'єктом вивчення та діяльності ОПП є сфера агрономії, а саме вивчення загальновідомих положень та результатів сучасних наукових досліджень у таких обов'язкових компонентах як: системи сучасних інтенсивних технологій, адаптивні системи землеробства, моделювання технологічних процесів і систем, спеціальної селекції і насінництва польових культур, біотехнології у рослинництві, прогноз і програмування врожаю сільськогосподарських культур, аграрний менеджмент та консалтинг, методологія та організація наукових досліджень та ряду інших. Тому теоретичний зміст предметної області освітньо-професійної програми розкриває освітні компоненти програми, які представлені в обов'язковому блоці. Усі обов'язкові та більшість вибіркового освітніх компонентів ОПП (<https://btsau.edu.ua/node/3353>), програми навчальних і виробничих практик, тематика індивідуальних завдань (<https://btsau.edu.ua/node/3509>) сформовані відповідно до предметної області. Тим не менше, ЕГ надає рекомендації щодо більш ефективного забезпечення підготовки фахівців з окремих ОК, орієнтованих на виробництво екологічно безпечної продукції рослинництва. У програмі ОК 3 «Спеціальна селекція і насінництво сільськогосподарських культур» рекомендується більш ґрунтовно опрацювати Модуль 1. Тема 1 «Сучасний стан і перспективи розвитку селекції і насінництва польових, кормових, овочевих, і плодкових культур в Україні та за кордоном. Завдання курсу» у неповній мірі враховує сучасні вимоги до моделей новостворюваних сортів і гібридів с-г. видів рослин. Зокрема, обов'язковою вимогою є стійкість до біотичних факторів навколишнього середовища (шкідників, шкочинних мікроорганізмів та вірусів). Згідно НП до суто вибіркової віднесено навчальну дисципліну «Генетичні ресурси рослин», тоді як більш логічно було б створити окремий модуль до ОК 3, в якому представити роботу з генетичним банком сільськогосподарських видів рослин, як складову компоненту селекційного процесу з пошуку цінних джерел для початкового етапу відбору за розробленою моделлю сорту чи-то гібриду F1. У формі підсумкового контролю бажано підвищити «статус» ОК 3 від заліку до іспиту. Детальне ознайомлення з силабусами курсів: «Органічне рослинництво», «Органічне плідництво та овочівництво» вказують на те, що дані навчальні курси побудовані з урахуванням набуття здобувачів освіти лише системних знань і навичок з організації науково-обґрунтованої технології вирощування сільськогосподарських культур за органічного виробництва без порівняльного аналізу з інтенсивними технологіями вирощування, від яких, на жаль, сучасне

українське агровиробництво ще не може у повній мірі відмовитися. Внесення запропонованих змін до навчального процесу сприятиме високій мотивації до подальшого навчання в аспірантурі здобувачів ОП та гарантуватиме належну якість підготовки компетентних фахівців спеціальності 201 Агрономія.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами освітніх компонентів, який регламентується Положенням про вибіркові навчальні дисципліни (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/normatyvne/polog_vubirkov_duscup_bnau.pdf), баз виробничої практики (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/acreditacia_agro/naukov_virobnich_praktika.pdf), тематики роботи (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/acreditacia_agro/orientov_temi_diplom_robit_magistr.pdf). Згідно з ОП здобувачі мають змогу обирати дисципліни в обсязі не менш як 25 % від загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти, а саме 26,7% (24 кредити ЄКТС). Загальна кількість вибірових компонент складає 24, з яких здобувач може обрати будь-які вісім дисциплін (у 2 семестрі викладаються п'ять компонент, а в 3 семестрі – три). У переліку освітніх компонентів самостійного вибору (<https://btsau.edu.ua/node/3354>) наявні як компоненти, що відповідають предметній області спеціальності 201 Агрономія, так і міждисциплінарні. Експертна група проаналізувала індивідуальні навчальні плани здобувачів Шостака А. О. 2-го року навчання (https://drive.google.com/file/d/1V9H1mjRbhD_HWUrB7MQBYnWhEjQIbzH3/view) та Висоцької А. С. 1-го року навчання (<https://drive.google.com/file/d/1QX4whRrTTDgzxuqnjOpsHjwk7nlrl1Pi/view>), які сформовані у відповідності з Положенням про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/normatyvne/polog_indz_bnau.pdf), ознайомилась з анкетами та заявами здобувачів щодо вибору дисциплін (<https://drive.google.com/drive/folders/1wF99fnrr1eneAFpXk4fj3pnNZF2T3heQ>), а також провела інтерв'ювання здобувачів на предмет їх знання процедур вибору дисциплін, у результаті чого переконала у забезпеченні ЗВО вибіровості освітніх компонент за ОПП 2020 року.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Процедура практичної підготовки здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про практичну підготовку студентів Білоцерківського національного аграрного університету (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/dualna/pologen_praktyka_bnau_2017.pdf). Практична підготовка здобувачів вищої освіти є обов'язковим компонентом ОПП і НП «Науково-виробнича практика» (14 кредитів ЄКТС), яка відбувається згідно методичного забезпечення (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/acreditacia_agro/naukov_virobnich_praktika.pdf). Експертній групі також було надано для ознайомлення Звіт здобувача з науково-виробничої практики (https://drive.google.com/file/d/1hc-_vg4RYVHO76zAnwo4YpFdhlNb_cVl/view). Графік науково-виробничої практики, перелік баз практик розміщено на сайті університету: https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/dualna/grafik_praktyky_bnau_2019_2020.pdf; https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/dualna/bazy_praktyk_bnau.pdf, договори про співпрацю надані ЗВО у відповідь на запит (https://drive.google.com/drive/folders/125KedKUKY8wlJ5Rh3VDuS_iSoozk-CUT). Базою для проведення науково-виробничої практики здобувачів в університеті слугує Науково-виробничий центр (НВЦ) та дослідне поле (<https://www.youtube.com/watch?v=uacS6dKkv8Q>). Також практична підготовка здобувачів здійснюється шляхом проведення практичних аудиторних занять, занять в умовах виробництва на філіях кафедри, виїзних екскурсійно-практичних занять, інформація про які висвітлюється на офіційній Facebook-сторінці Агробіотехнологічного факультету Білоцерківського НАУ (<https://www.facebook.com/groups/134135857366790/>), наприклад, Грабовським М.Б. зроблений такий допис: «6 жовтня 2020 року на дослідному полі НВЦ БНАУ проведено сівбу пшениці озимої, що вирощується за органічної технології. Сівбу проводив студент 6 курсу спеціальності "Агрономія" ОП "Магістр" Панченко О.В.». Під час акредитаційної експертизи стейкхолдерами зазначено, що рівень практичної підготовки за ОП є достатнім, щоб працевлаштовувати здобувачів у провідних сільськогосподарських підприємствах регіону, це підтверджують також результати анкетувань як здобувачів та випускників, так і роботодавців (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/quality/result_anketa_opp_agro_2020.pdf, <https://btsau.edu.ua/node/3493>).

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

У відомостях про самооцінювання та під час інтерв'ювання НПП, а саме під час спілкування з Карпук Л. М. та гарантом ОП, було чітко окреслено, як саме здобувачі ОП мають змогу розвивати свої softskills: у ЗВО набуття соціальних навичок здійснюється у результаті реалізації насамперед освітніх компонент ОП, таких як: ОК 4. Аграрний менеджмент та консалтинг, ОК 2. Ділова іноземна мова, а також значною кількістю вибірових компонент ВК 1.16, ВК 1.19, ВК 1.20 та інші. У ВС зазначено, що «методи та форми проведення навчальних занять теж сприяють формуванню соціальних навичок. Такими методами є навчальні тренінги, ділові ігри, рольові ігри, кейс, самостійна робота з розв'язанням задач на основі евристичних методів та ін. Формами – групова, парна, індивідуальна та фронтальна, вищезазначену інформацію підтвердили під час зустрічей з НПП, Карпук Л. М. і здобувачами, Гуцалюк Н. В. Серед видів діяльності, що сприяють формуванню соціальних навичок, варто виділити волонтерську діяльність, проєктну діяльність та виховні заходи, про які наголошували учасники студентського самоврядування. ЕГ переконалась під час зустрічей зі стейкхолдерами, що набуттю соціальних навичок студентами сприяє їх участь у студентському самоврядуванні, тренінгах, семінарах, воркшопах; зустрічі з фахівцями-практиками. За результатами інтерв'ювання зі здобувачами експертною групою з'ясовано, що здобувачі ОП продемонстрували достатній рівень володіння відповідними соціальними навичками, особливо Гуцалюк Н. В., Приймак Д. О., Коцюк М. В. та Пилипчук О. В.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

З огляду на відсутність професійного стандарту зміст ОП «Агрономія» спрямовано на формування компетентностей та результатів навчання згідно вимог 8 рівня Національної рамки класифікацій та врахуванням кваліфікацій відповідних професій, наведених в описі ОП за КВЕД ДК 009:2010 та ДК 003:2010 та International Standard Classification of Occupations 2008 (ISCO-08).

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Співвідношення обсягу окремих освітніх компонентів ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою) у ЗВО регулюється Положенням про організацію освітнього процесу у Білоцерківському НАУ (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/pologen_pro_osvitn_proces_2.pdf) та Положенням про запровадження Європейської кредитно-трансферної системи (<https://btsau.edu.ua/uk/content/normatyvnezabezpechennya>). Згідно Положенням про організацію освітнього процесу п. 3.11.2. Навчальний час, відведений для самостійної роботи здобувача вищої освіти, регламентується робочим навчальним планом і повинен становити не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу здобувача вищої освіти, відведеного для вивчення конкретної дисципліни Співвідношення сумарної тривалості всіх видів аудиторних занять (716 годин) до сумарного обсягу ОП (2700 годин) становить 26,5%, щодо співвідношення сумарної тривалості всіх видів аудиторних занять окремих обов'язкових компонент (40-42 годин) до сумарного їх обсягу (150 годин) становить 26,7-28,0%, окрім ОК 4. Аграрний менеджмент та консалтинг та ОК 8. Адаптивні системи землеробства, співвідношення яких становить 36,6% і 40,0% відповідно, для вибірових компонент – у межах 33,3-38,9 %. Тижневе аудиторне навантаження становить не більше ніж 18 год. Під час анкетування 58,9% здобувачів були цілком задоволеними тижневим навантаженням та розкладом занять, 30,1 % здобувачів - у достатній мірі, 11% - частково. Співвідношення лекцій до сумарного часу, відведеного на практичні заняття, є близьким до 1:1. Хоча під час інтерв'ювання здобувачів ОП експертна група з'ясувала, що вони задоволені фактичним навантаженням, проте навчальний час, відведений для самостійної роботи здобувача для більшості обов'язкових компонент становить більше, ніж 2/3 загального обсягу навчального часу.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів ОП «Агрономія» відповідає вимогам законодавства. Зміст ОП має чітку структуру, обумовлену структурно-логічною схемою. Зміст ОП дає змогу досягти заявлених цілей і результатів навчання. Зміст ОП відповідає предметній області спеціальності 201 Агрономія з галузі знань – 20 Аграрні науки та продовольство. Урахувавши рекомендації попередньої акредитації, ЗВО за цією ОП забезпечив можливість формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів. ОП та НП передбачають практичну

підготовку здобувачів вищої освіти. ОП передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Під час онлайн експертизи виявлено певні слабкі сторони ОП, які несуттєво впливають на провадження навчального процесу і досягнення визначених освітньою програмою ПРН. Усунення цих недоліків сприятиме підвищенню якості ОП. По-перше, потрібно посилити теоретичну складову при викладанні ОК з «Спеціальна селекція і насінництво с.-г. культур», а саме рекомендується більш ґрунтовно приділити увагу теоретичним основам селекції с.-г. культур, будуючи курс лекцій на основі існуючих сучасних ринкових моделей сортів і гібридів, які вимагають врахування комплексу не тільки кількісних, але й якісних ознак та стійкості до абіотичних і біотичних стресових факторів умов вирощування. По-друге, ВК 1.15 «Генетичні ресурси рослин» було б більш логічно представити окремим модулем у ОК з «Спеціальна селекція і насінництво с.-г. культур». По-третє, у вибіркових дисциплінах «Органічне рослинництво», «Органічне плідівництво та овочівництво» рекомендується побудувати викладання теоретичного матеріалу у форматі порівняльного аналізу інтенсивних і органічних технологій вирощування рослинної продукції, що дасть змогу у здобувачів магістерської освіти оцінити переваги однієї технології над іншою. Четверте, для оновлення ОП новим викладацьким матеріалом щодо сучасних наукоємних технологій створення та вирощування с.-г. видів рослин у ЗВО рекомендується посилити роботу із пошуку міжнародних грантів для проведення власних наукових досліджень на експериментальній базі ЗВО. Наявний науково-педагогічний склад, матеріально-технічна база та структура освітніх компонентів дозволяють практично реалізувати дану рекомендацію. Потрібно провести структурування вибіркових дисциплін, включених до плану навчального процесу, розробити два каталоги вибіркових дисциплін, один з яких буде відповідати предметній області спеціальності 201 Агрономія, а інший загальноуніверситетського рівня, який за можливості розширити. Рекомендується і надалі за ОП провадити політику удосконалення формування індивідуальної траєкторії навчання здобувача та чітко дотримуватись вимог чинного законодавства. Рекомендовано збільшити тривалість аудиторних занять обов'язкових освітніх компонент ОП при наступному її перегляді.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП «Агрономія» характеризується достатнім рівнем узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, експертною групою надані рекомендації щодо покращення ОП «Агрономія». Виходячи з релевантності викладеної інформації та підтверджуючих її фактів, питомої ваги окремих підкритеріїв в генеруванні підсумкової оцінки, можна зробити висновок щодо достатньої відповідності ОП «Агрономія» Критерію 2 (з незначними недоліками).

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Аналіз ВС, спілкування з гарантом ОП та здобувачами вищої освіти, вивчення підтверджувальних документів показали, що Правила прийому на другий (магістерський) рівень в БНАУ є чіткими та зрозумілими, дискримінаційних положень не містять. Правила прийому оприлюднені на офіційному веб-сайті Університету (<https://btsau.edu.ua/uk/content/vstupnyku-o>), щороку переглядаються і затверджуються на Вченій раді університету. Правила вступу не містять дискримінаційних положень.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому враховують особливості ОП «Агрономія» (другий освітній рівень). Для вступників, на базі диплому «Бакалавра», «Магістра» або освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст» члени фахової атестаційної комісії агробіотехнологічного факультету БНАУ (<https://vstup.osvita.ua/doc/files/2020/receptionRule/362.pdf>). Мінімальні бали при вступі до університету встановлюються відповідно до вимог «Умов вступу» та прописуються у тексті «Правил прийому до Білоцерківського НАУ» (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/pravila_priomu/pravila_priomu_red_2020.pdf). Завдання вступних

(фахових) випробувань для вступників на освітньо-професійну програму підготовки фахівців освітнього ступеня “Магістр” за спеціальністю 201 “Агрономія” розроблені з урахуванням можливостей щодо опанування здобувачами вищої освіти відповідного рівня вимог освітньої програми спеціальності, за якою вони зараховуються на навчання (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/program_vstup_viprob/prog_vstup_viprob_agronomia_magistr_2020.pdf). Тестові завдання для вступу на навчання за освітньою програмою “Агрономія” освітнього ступеня “Магістр” складається з 25 запитань із комплексу фахових дисциплін, представлених запитаннями, що потребують обрання однієї або кількох відповідей із запропонованого набору варіантів, вибору відповідності або їхньої послідовності. Оцінювання знань вступників на вступних випробуваннях здійснюється за шкалою від 100 до 200 балів. За правильне розв’язання одного питання вступник може отримати 4 бали. Відсутність відповіді або неправильна відповідь оцінюється в 0 балів. Мінімальна кількість балів для подальшої участі у конкурсному відборі повинна складати 100 балів. Час виконання тестових завдань становить 60 хвилин. Протягом навчального періоду “Правила прийому до БНАУ” не змінювалися, але їх перегляд здійснюється щорічно відповідно до вимог ОП. Зміст вступних іспитів відповідає рівню компетентностей сформованих за навчання на першому освітньому рівні і в яких є потреба для навчання за ОП.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Опрацьовані чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО. Під час академічної мобільності, вони є доступними, зрозумілими для всіх учасників освітнього процесу і послідовно дотримуються під час реалізації ОП. Порядок права на академічну мобільність регламентується в БНАУ рядом нормативних документів: “Положенні про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти БНАУ”

(https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/pologen_pro_academ_mobilnist_2.pdf) та

“Положення про організацію освітнього процесу в БНАУ”

(https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/pologen_pro_osvitn_proces_2.pdf), які

розповсюджуються на здобувачів вищої освіти, що переводяться з інших ЗВО, а також для здобувачів вищої освіти, які мають диплом про вищу освіту. Перезарахування здійснюється тільки за наявності оригіналів академічних довідок, додатків до диплома (виписок із залікових відомостей), навчальних карток здобувача вищої освіти, оформлених належним чином. Перезарахуванню підлягають тільки форми контролю, передбачені навчальним планом (контрольні, заліки, іспити), і не допускається перезараховувати окремі розділи дисциплін, за якими навчальним планом не передбачені форми контролю. Встановлені чіткі правила перезаліку дисциплін. Зокрема, якщо: найменування дисциплін збігаються; дисципліна, що перезараховується, має обсяг, не менший від обсягу вивченої дисципліни; діюча в університеті форма контролю є не нижчою за форму контролю дисципліни, що вивчалася. На теперішній час, практики переведення або поновлення на навчання осіб з інших ЗВО за цією освітньою програмою не було. Цей факт було підтверджено під час зустрічі з викладачами кафедр БНАУ, задіяних у виконанні ОП (доповідач по даній темі – професор Карпук Л. М., співробітник кафедри землеробства, агрохімії та ґрунтознавства).

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті у ЗВО регулюється Положенням про порядок визнання в Білоцерківському національному аграрному університеті результатів навчання, отриманих у неформальній освіті

(https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/normativne/polog_neformal_osv_bnau.pdf), але особи, які

раніше здобували неформальну освіту, на навчання за цією ОП до БНАУ не вступали. Прийом на навчання осіб, які раніше здобували неформальну освіту здійснюється на підставі діючих законодавчих та нормативних документів, основними з яких є: ЗУ “Про вищу освіту”, “Умови вступу до закладів вищої освіти” та Положення “Про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти”.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на ОП чіткі і зрозумілі, доступні для розуміння вступників. Інформація, що регламентує вступ, оприлюднена на вебсайті приймальної комісії ЗВО. Доступність до ОП та визнання результатів навчання регламентуються низкою положень, які представлені на офіційному вебсайті БНАУ у відкритому доступі.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

У правилах визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти слід враховувати той аргумент, що можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачем вищої освіти повинна досягатися не за рахунок перерахування назв навчальних дисциплін закладу-партнеру, а за рахунок перерахування програмних результатів навчання. Цей аргумент чітко не прописаний у “Положенні про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти БНАУ”, тому дане положення рекомендується доопрацювати. Іншою слабкою стороною ОП за оцінкою по критерію 3 є відсутність реальної практики врахування результатів участі студентів та викладачів у програмах неформальної освіти

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Освітня програма практично в повному обсязі відповідає Критерію 3

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Для аналізу відповідності ОП цьому підкритерію ЕГ була розглянута у ВС таблиця 3. Матриця відповідності ПРН, ОК, методів навчання та оцінювання. Окрім того, ЕГ проаналізовано ОП (<https://btsau.edu.ua/node/3352>), РП (<https://btsau.edu.ua/node/3353>), індивідуальні плани здобувачів (відповідь № 2 на запит ЕГ), результати анкетувань (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/quality/analiz_anketa_teacher_student_2019.pdf), а також вивчена позиція здобувачів та НПП. Форми та методи навчання і викладання за ОП регулюються Положенням про організацію освітнього процесу у ЗВО (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/pologen_pro_osvitn_proces_2.pdf). Основними формами навчальних занять є лекція, практичне, семінарське та індивідуальне заняття, консультації, які сприяють досягненню ПРН. Із сучасними інноваційними педагогічними підходами та особливостями їх застосування в освітньому процесі викладачі знайомляться на пролонгованих методико-психологічних семінарах (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/molodigna/tematyka_seminar_2019_2020.pdf). Академічна свобода здобувачів досягається шляхом надання права вільно обирати форми і методи навчання, теми індивідуальних завдань, теми дипломних робіт (<https://btsau.edu.ua/node/3509>), а також обираючи дипломного керівника, який провадить свою наукову діяльність у сфері інтересів здобувача (підтверджено під час спілкування зі здобувачами та НПП, Панченком Т. В.), реалізовувати академічну мобільність (у т. ч. міжнародну), яку, зі слів НПП, заплановано, але у зв'язку з карантинними обмеженнями на даний момент відкладено, обирати певні ОК, долучатися до науково-практичних заходів. В інтерв'ю здобувачі підтвердили, що в обговоренні проблемних питань вони вільні у висловленні та відстоюванні власної думки та інтересів. У результаті зустрічі експертна група підтвердила інформацію про те, що НПП користуються правом на творчу ініціативу, розроблення та застосування методик навчання в межах ОП; вибір підручників, навчальних посібників та інших засобів навчання, авторами деяких з них являються і викладачі ОП, що було зазначено при інтерв'юванні НПП, а також підтверджено у робочих програмах ОК. НПП на заняттях використовують матеріали власних наукових досліджень, які доступні в репозитарії БНАУ (<http://rep.btsau.edu.ua>). Рівень задоволеності стейкхолдерів відповідністю методів навчання і викладання постійно вивчається та аналізується за допомогою анкетувань, які проводяться відповідно до Положення про опитування щодо якості освітньої діяльності ЗВО (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/quality/polog_opytuv_qa_bnau.pdf), активна участь здобувачів в анкетуваннях підтверджена НПП Городецьким О. С. Результати опитувань висвітлено на сайті університету (<https://btsau.edu.ua/uk/content/yakist-osvity>).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в БНАУ (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/normatyvne/polog_vn_syst_qa_bnau.pdf), Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в БНАУ (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/polog_pro_ocinuvan_result.pdf), Положення про систему управління навчанням Moodle в БНАУ

(https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/e_learning/pologen_moodle.pdf) регламентують питання надання учасникам освітнього процесу інформації щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання. Інформація у межах окремих освітніх компонентів висвітлена в робочих програмах та силабусах (<https://btsau.edu.ua/node/3353>) та надається учасникам освітнього процесу на дистанційній платформі Moodle (<https://btsau.edu.ua/uk/content/e-navchannya>), приклад наповнення освітніх компонентів надано ЗВО у відповіді № 5 на запит ЕГ. З інформацією щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів здобувачі детальніше ознайомлюються на вступному занятті. Доступ до освітньої діяльності здійснюється через веб-сайт університету, факультету та дистанційної платформи Moodle. На сайті університету представлено освітні програми, навчальні плани, каталоги вибіркових дисциплін, графік освітнього процесу, розклад занять, результати опитування здобувачів, посилення на дистанційне навчання тощо (<https://btsau.edu.ua/node/3341>). Вищезазначена інформація була підтверджена під час зустрічей експертної групи зі стейкгольдерами, а саме: НПП Карпук Л. М., Грабовським М. Б. Також Карпук Л. М. зазначила, що для популяризації свідомого вибору та ознайомлення з цілями та змістом вибіркових компонентів на ОП наявна практика проведення такого заходу як «Парад дисциплін».

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

У ВС зазначено, що «поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП забезпечується проведенням студентських науково-практичних конференцій, участю у Всеукраїнських та регіональних конкурсах студентських наукових робіт, Студентському науковому товаристві, захистом кваліфікаційних робіт», ЕГ підтверджено вищезазначену інформацію: документальними доказами ЗВО (матеріали наукових студентських конференцій: http://science.btsau.edu.ua/sites/default/files/tezy/tezy_stud_agro_15.04.2020.pdf, https://science.btsau.edu.ua/sites/default/files/tezy/zbirnik_tez_magistr_agro_21.11.2019.pdf; диплом II ступеню Всеукраїнського конкурсу студентських науково-дослідних робіт зі спеціальності «Агрономія» 2020 року здобувачки ОП Приймак Д.О. Наказ МОН від 05.10.2020 № 1220 (у вкладенні с. 99) <https://drive.google.com/file/d/11NmF7KljJlyznMthd1FdWoKM7oaMo8IY/view?usp=sharing>, диплом III ступеню 2019 року здобувача ОП - Прелипов Р.А. Наказ МОН від 05.08.2019 № 1059 (у вкладенні с. 90) https://drive.google.com/file/d/1CZF_sLtHfRhAlFjhoGt3krwdogBb9ir/view?usp=sharing, матеріали надані на запит ЕГ до ЗВО у відповіді № 6.), а також безпосередньо під час спілкування з НПП Панченком Т.В., який відмітив активну участь здобувачів у науково-практичних конференціях університету та інших вітчизняних ЗВО, а також підтвердив їх регулярність, гарант ОП Грабовський М. Б. надав інформацію про участь здобувачів у міжнародних конференціях та проведення відбору найбільш здібних студентів для виконання цього виду наукової діяльності. Ознайомившись з РП ОК 9 та ВК 1.10 ЕГ переконатась, що знання, отримані в результаті їх вивчення, допомагають здобувачу в успішному проведенні досліджень та написання наукових робіт. Орієнтовні теми наукових досліджень представлені на сайті університету (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/acreditacia_agro/orientov_temi_diplom_robit_magistr.pdf), «визначившись з якими здобувачі мають змогу обрати керівника, у якого дотичні наукові інтереси», пояснив Панченко Т. В. Науково-педагогічні працівники випускових кафедр залучають студентів до наукової діяльності в межах науково-дослідних тем кафедр та власних науково-дослідних робіт під час підготовки випускної кваліфікаційної роботи (<https://science.btsau.edu.ua/node/8>). З метою ефективної реалізації науково-дослідницької діяльності студентів у ЗВО успішно функціонує наукове студентське товариство (<http://science.btsau.edu.ua/node/11>), діяльність якого регламентується відповідним Положенням (https://science.btsau.edu.ua/sites/default/files/pologen_pro_stud_nauk_tovaristvo.pdf).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

ЕГ проаналізовано інформацію ВС, в якій зазначено, що «у ЗВО процес оновлення змісту освітніх компонентів відбувається на початку кожного навчального року відповідно до програм підвищення кваліфікації, стажування та академічної мобільності. НПП беруть до уваги сучасні розробки у галузі сільського господарства, переймають досвід викладачів інших вітчизняних та закордонних ЗВО», в достовірності якої мали змогу переконатися під час спілкування з НПП Карпук Л. М., Грабовським М. Б., наприклад, Городецький О. С. відзначив, що враховує проблемні питання зміни кліматичних умов шляхом включення до змістовного модулю II ОК 1. Темі 2.3 Вплив глобального потепління на агротехнології (http://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/acreditacia_agro/rob_prog_sistemi_such_intensiv_tehmol.pdf). Під час зустрічі з НПП було підтверджено те, що викладачі щорічно беруть участь у наукових та науково-практичних конференціях, знайомляться із сучасними практиками під час стажування у наукових установах та за кордоном (<https://btsau.edu.ua/uk/content/mizhnarodne-stazhuvannya-v-ramkah-programy-yes-erasmus-ka107> – у цій програмі брала участь Карпук Л. М.). Викладачі кафедри відвідують «Дні поля», фахові семінари, семінари-тренінги, що висвітлено на сайті ЗВО (наприклад, <https://btsau.edu.ua/uk/content/den-organichnogo-polya>) та на Facebook сторінці АБТФ (наприклад, публікація від 25 серпня 2020 р.: «співробітники БНАУ Вдовиченко Ж.В., Грабовський М.Б., Мостипан О.В. побували на Дні поля Всеукраїнського наукового інституту селекції - <https://www.facebook.com/groups/134135857366790/>), де ознайомлюються з новими технологіями та обговорюють сучасні ідеї при спілкуванні з провідними фахівцями-практиками, на основі яких оновлюють навчально-методичне забезпечення дисциплін. З ВС: «Індивідуальні наукові досягнення НПП постійно впроваджують у освітній процес: результати дисертаційного дослідження Карпук Л.М. введено в ОК 9, а Грабовського М.Б. - у ВК 1.1», що

підтверджено при їх інтерв'юванні. Також під час акредитаційної експертизи ЕГ переконала, що результати наукової роботи НПП Панченка Т.В., Глеваського В.І. використовуються ними при викладанні дисциплін. ЕГ проаналізувала таблицю № 2 ВС та з'ясувала, що наведені обґрунтування, а саме публікації викладачів, їх кваліфікація та її систематичне підвищення (відповідь № 16 на запит ЕГ), дозволяються забезпечити на достатньому рівні оновлення змісту освітніх компонент. За результатами проведених зустрічей зі здобувачами та НПП виявлено достатній рівень задоволеності респондентами методами навчання та викладання, загалом освітнім процесом, рівнем кваліфікації викладачів і зрозумілістю викладання ними навчального матеріалу (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/quality/analiz_anketa_teacher_student_2019.pdf).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

ЕГ проаналізувавши ВС, інформацію надану ЗВО на запит п.9, Боньковським О. А., начальником відділу міжнародних зв'язків, переконала, що «навчання, викладання та наукові дослідження в межах ОП, пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності ЗВО завдяки можливості відвідування лекцій та семінарів, які проводять науковці зарубіжних закладів освіти, з якими укладено угоди про наукову співпрацю». В університеті звичайною практикою є проведення гостьових лекцій професорами Метью Темплом (<https://btsau.edu.ua/uk/content/vizyt-profesora-z-genetyky-metyu-templa-nazaret-koledzh-ssha>), Knut Schmidtke (<https://btsau.edu.ua/uk/content/lekciya-profesora-drezdenskogo-universytetu-prikladnyh-nauk-knuta-shmitke>), Рендалом Юнкером (<https://btsau.edu.ua/uk/content/lekciya-profesora-z-universytetu-endryus-rendala-yunkera>), Роєм Брауном (<https://btsau.edu.ua/uk/content/tyzhden-kafedry-tehnologiy-u-roslynnnyctvi-ta-zahystu-roslyn-v-ramkah-osvitnogo-grantu-z>). Під час зустрічі із адміністративним персоналом Боньковським О. А. було зазначено, що у цілому на факультеті працює до 20 різних програм академічного обміну з країнами ЄС (<https://btsau.edu.ua/uk/content/mizhnarodna-spiivpracya-6>). Здобувачі вищої освіти та НПП мають можливість брати участь у програмах Еразмус+ KA1 відповідно до Положення (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/pologen_pro_academ_mobilnist_2.pdf). Карпук Л. М. брала участь у лютому 2019 року у Міжнародному стажуванні в рамках програми ЄС Erasmus + KA107 (<https://btsau.edu.ua/uk/content/mizhnarodne-stazhuvannya-v-ramkah-programy-yes-erasmus-ka107>) та зазначила, що програма перебування у ВУЗі-партнері передбачала проведення порівняльного аналізу навчальних програм, який вона використала під час викладання на ОП. Сертифікати участі НПП в міжнародних стажуваннях та конференціях: https://drive.google.com/drive/folders/16ZtyritvYMHmfE6_t4j2klvAluKaRJai?usp=sharing. ЗВО було організовано стажування студентів АБТФ закордоном у 2019 р. <https://drive.google.com/file/d/1ToNLksiheZ3Ivtm3F6CAyrAXJdmzaOI8/view?usp=sharing> ЕГ розглянула силабуси ОК, які викладає Грабовський М.Б., поспілкувалась з ним, перевірила активне посилання, і дійшла висновків про достовірність інформації наданої у ВС: «За результатами міжнародного проєкту «Німецько-українська співпраця в галузі органічного землеробства» (<http://www.coa-ukraine.com/ua/partnery>) було оновлено РП ВК 1.7, ВК 1.14, ВК 1.24. Грабовським М.Б., який входить до спілки ENOAT (<http://enoat.coag.org/members>)». Викладачі та здобувачі мають повноцінний доступ до міжнародних наукометричних баз даних Scopus та WoS, а також до загальнодоступних баз даних ResearchGate, Publons, GoogleScholar, як зазначила Бачинська Неля Анатоліївна, директорка наукової бібліотеки.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи, а також всім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо ОП. Поєднання навчання і досліджень у ЗВО реалізується на достатньому рівні. НПП підвищують свою кваліфікацію та здійснюють необхідну для ефективного функціонування ОП методичну і наукову роботу. Навчання, викладання та наукові дослідження в межах ОП, пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності ЗВО

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Рекомендовано при наступному оновленні робочих програм доповнити рекомендовані джерела інформації освітніх компонент власними публікаціями НПП. Також рекомендуємо покращити освітній процес на ОП, врахувавши ініціативу Борщовецької Валентини Дмитрівни, декана факультету права та лінгвістики ЗВО, яка стосується запровадження викладання освітніх компонент іноземними мовами. Зважаючи на широкий спектр укладених ЗВО угод про міжнародну співпрацю (<https://btsau.edu.ua/uk/content/ka1>), необхідно активізувати залучення викладачів участі у дистанційних міжнародних стажуваннях, а здобувачів вищої освіти за ОП до програм академічного обміну.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Навчання і викладання за ОП «Агрономія» сприяє досягненню заявлених у цілей та програмних результатів навчання. Форми та методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Здобувачам своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів, які НПП щорічно оновлюють. На ОП «Агрономія» відбувається поєднання навчання і досліджень з урахуванням стратегії інтернаціоналізації ЗВО. Виходячи з викладеної інформації та підтверджуючих її фактів, критерій 4 знаходиться на достатньому рівні. Проте, враховуючи надані рекомендації ЕГ рівень відповідності навчання і викладання за освітньою програмою – В

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів за ОП регламентуються рядом нормативно-правових документів: п. 3.13. Положення про організацію освітнього процесу в БНАУ, Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в БНАУ, Положенням про організацію поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів фахової передвищої та вищої освіти із застосуванням дистанційних технологій навчання у регіональному університетському центрі БНАУ, Положенням про контрольні заходи якості вищої освіти в БНАУ, які розміщені у вільному доступі на офіційній сторінці ЗВО: <https://btsau.edu.ua/uk/content/normativnezabezpechennya>. Організація та проведення контролю залишкових знань студентів у БНАУ регламентується положенням «Про організацію ректорського контролю якості навчання студентів у ЗВО» (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/pologen_pro_rector_kontrol_23.pdf). Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в межах навчальних дисциплін обрані такі форми контрольних заходів: вхідний, поточний, рубіжний (модульний) та підсумковий. ОПП передбачено наступні форми контрольних заходів: заліки, іспити, захист кваліфікаційної роботи. Чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів забезпечується шляхом відображення відповідної інформації в робочій програмі навчальної дисципліни, яка знаходиться в розділах «Форми поточного та підсумкового контролю», «Засоби оцінювання результатів навчання» та «Критерії оцінювання результатів навчання». Робочі програми за ОП розміщені на офіційній сторінці ЗВО (<https://btsau.edu.ua/node/3353>), на сторінці дисципліни у системі Е-навчання Moodle (<https://btsau.edu.ua/uk/content/e-navchannya>). Форми і зміст поточного контролю, розподіл балів між окремими заходами контролю та завданнями в межах одного заходу доводяться до відома студентів на початку семестру, що було підтверджено під час зустрічі зі здобувачами, а також з НПП, а саме Панченком Т. В.. Виконання індивідуального навчального плану здобувачами відображено в журналі обліку відвідування занять та контролю успішності студентів та в особистому Журналі оцінок (LMS Moodle). Терміни проведення форм підсумкових контрольних заходів відображені у графіку навчального процесу (<https://btsau.edu.ua/uk/content/grafiky-navchalnogo-procesu>). Встановлено, що форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів ОП є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення студентами результатів навчання, а також оприлюднюються заздалегідь.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти відсутній. ОП передбачає форму атестації здобувачів вищої освіти у вигляді публічного захисту кваліфікаційної роботи.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів у ЗВО регулюється Положенням про контрольні заходи якості вищої освіти в Білоцерківському національному аграрному університеті та Положенням про оцінювання результатів

навчання здобувачів вищої освіти в Білоцерківському національному аграрному університеті, які розміщені на веб сторінці ЗВО (<https://btsau.edu.ua/uk/content/normativne-zabezpechennya>). Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у БНАУ, Положення про академічну доброчесність у БНАУ та Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в БНАУ (<https://btsau.edu.ua/uk/content/normativne-zabezpechennya>) іспит приймається двома викладачами: один екзаменатор – викладач, який читав лекції з даної дисципліни, інший – викладач кафедри, призначений розпорядженням завідувача кафедри. Присутність на екзаменах або заліках сторонніх осіб без дозволу керівництва не допускається. Об'єктивність екзаменаторів забезпечується їх обов'язком щодо дотримання процедур та порядку їх проведення, прийняттям узгодженого рішення складом комісії екзаменаторів (Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії у БНАУ - <https://btsau.edu.ua/uk/content/normativne-zabezpechennya>), своєчасністю оцінювання та доведення результатів контролю, можливістю присутності на контрольному заході керівництва, роботодавців. Конфлікти інтересів врегульовуються відповідно до вимог Етичного кодексу університетської спільноти (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/normativne/etych_kodeks.pdf). Порядок ліквідації академічних заборгованостей, що виникли за результатами підсумкового контролю знань студентів (заліку, іспиту, атестації), регламентується Положенням про порядок ліквідації академічних заборгованостей у БНАУ (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/pologen_pro_academzaborgov_2.pdf). Положенням про організацію освітнього процесу у БНАУ (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/pologen_pro_osvitn_proces_2.pdf) передбачено оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів. Процедуру розгляду звернень здобувачів освіти щодо оцінювання описано у Положенні про оцінювання результатів навчання в БНАУ (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/normativne/pologen_ocin_result_bnau_1.pdf). У випадках конфліктних ситуацій за мотивованою заявою здобувача чи викладача деканом факультету створюється комісія для приймання іспиту (заліку), до якої входять: завідувач кафедри і викладачі відповідної кафедри; представники деканату; студентського самоврядування та профспілкового комітету; відділу навчально-методичної та виховної роботи. Стейкхолдери під час інтерв'ю вказали, що випадків конфліктних ситуацій щодо оцінювання здобувачів, а також застосування процедур врегулювання конфлікту інтересів на ОП не було.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності визначено у нормативно-правовій базі ЗВО: Політиці ЗВО у сфері якості https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/politika_bnau.pdf, Положенні про організацію освітнього процесу у БНАУ, Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в БНАУ, Положенні про академічну доброчесність у БНАУ, Положенні про комісію з питань етики та академічної доброчесності у БНАУ (<https://btsau.edu.ua/uk/content/normativne-zabezpechennya>). З наявними у ЗВО інструментами протидії порушенням академічної доброчесності та її популяризації поінформовані науково-педагогічні працівники та здобувачі, підтвердженням цього була розмова з НПП Карпук Л. М. та здобувачками Пилипчук О. В. та Гуцалюк Н. В. ЗВО укладено договір співпраці з ТОВ «АНТИПЛАГІАТ» (<https://btsau.edu.ua/uk/content/normativne-zabezpechennya>), який забезпечує перевірку кваліфікаційних робіт, наукових статей та тез доповідей на виявлення схожості в системі «Unichек»; створено Комісію з питань етики та академічної доброчесності у БНАУ (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/polog_komis_z_pitan_etyki_academ_dobroch.pdf). Академічна доброчесність в університеті забезпечується і популяризується: на виховних годинах; навчальних семінарах (наприклад, <https://btsau.edu.ua/uk/content/navchalnyy-seminar-akademichna-dobrochesnist-i-plagiat>), здобувачкою Пилипчук О. В. зазначено, що у жовтні 2020 року був проведений семінар з питань академічної доброчесності, а також на АБТФ наявні інформаційні стенди, є Путівник студента БНАУ (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/molodigna/putivnyk_bnau.pdf). Якщо виникають проблемні ситуації дотримання академічної доброчесності їх розглядає Комісія з питань етики та академічної доброчесності https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/quality/polog_komis_etyka.pdf. У ВС зазначено, що на факультеті час від часу трапляються випадки перевищення відсотка схожості текстів рефератів і студентських тез. У таких випадках роботи повертаються на доопрацювання. Цю інформацію підтвердила НПП Карпук Л. М., а також чітко роз'яснила, як на ОП відбувається популяризації академічної доброчесності, а також механізм перевірки наукових робіт (прикладні результати перевірки наукових робіт НПП та кваліфікаційних робіт здобувачів на виявлення схожості надані експертній групі ЗВО: <https://drive.google.com/file/d/13bDhP5QLADfBz6vmcK5GaX7ZyUjRYA/view?usp=sharing>, <https://drive.google.com/file/d/1-ocaBiuCOY3kHTPr7CN1tGB3EmIJIEGm/view?usp=sharing>).

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання навчальних здобутків здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення аспірантами результатів навчання. Наявні чіткі і зрозумілі

правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження. Стандарти, процедури і політика дотримання академічної доброчесності є чіткими та зрозумілими для всіх учасників освітнього процесу. Здійснюється популяризація академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти. У ЗВО діє офіційна системи перевірки письмових робіт на плагіат «Unicheck».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Рекомендовано проведення тренінгів та семінарів щодо роз'яснення академічного письма та доброчесності для здобувачів на регулярній основі.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Контрольні заходи та критерії їх оцінювання є чіткими, зрозумілими, валідними і заздалегідь оприлюдненими. Атестація здобувачів вищої освіти за ОП здійснюється у формі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Правила проведення контрольних заходів ОП є чіткими, зрозумілими, доступними, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, включають процедури оскарження результатів і їх повторне проходження. У ЗВО визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються. БНАУ популяризує академічну доброчесність та використовує відповідні технологічні рішення. Виходячи з викладеної інформації та підтверджуючих її фактів, а також враховуючи надані рекомендації ЕГ, критерій 5 знаходиться на достатньому рівні – В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Академічна та професійна кваліфікація викладачів була підтверджена відповідністю дипломів та публікацій, тематиці закріплених за ними дисциплін, наданих у таблиці 2 “Відомостей про самооцінювання освітньої програми”. Згідно наданих матеріалів реалізацію ОП забезпечують 9 науково-педагогічних працівників, з яких 3 доктори сільськогосподарських наук, 5 кандидатів сільськогосподарських наук та 1 кандидат педагогічних наук, який працює в ЗВО за сумісництвом. В цілому кваліфікація групи забезпечення освітнього процесу за цією ОП сприяє досягненню цілей та ПРН. В разі виникнення необхідності заміни викладачів з різних причин в ЗВО розроблена ефективна процедура добору нових викладацьких кадрів з урахуванням та моніторингу рівня їх професіоналізму. Під час онлайн зустрічі з гарантом ОП експертна група була ознайомлена з двома шляхами набору нових викладачів. Перший з них – претендування на посади викладачів, докторів філософії або докторів наук, які успішно захистили дисертаційні роботи і отримали відповідні дипломи після навчання в аспірантурі або докторантурі, що діють в ЗВО. Робота аспірантури та докторантури в БНАУ здійснюється на підставі “Положення про відділ аспірантури та докторантури Білоцерківського НАУ” (https://science.btsau.edu.ua/sites/default/files/aspirantura/pologen_pro_viddil_aspir_doctor.pdf). Інший шлях – набір на конкурсній основі нових викладачів в результаті зовнішнього набору.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного добору викладачів як внутрішнього, так і зовнішнього набору здійснюється згідно “Положення про порядок заміщення посад (обрання і прийняття на роботу) науково-педагогічних (педагогічних) працівників Білоцерківського національного аграрного університету” (http://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/pologenna_navh_proces/pologen_porud_zamish_posad_2020.pdf) та згідно п. 6 “Положення систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності у Білоцерківського національного аграрного університету” (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/normatyvne/polog_vn_syst_qa_bnau.pdf). Під час онлайн інтерв'ювання НПП та гаранта ОП встановлено, що випадків порушення цього Положення зафіксовано не було. Для більш об'єктивної оцінки рівня професійної підготовки кандидатів на викладачі утворюється конкурсна комісія, яка

призначає кандидату пробний період викладацької діяльності. Обговорення кандидатур претендентів на заміщення посад професорів, доцентів, старших викладачів, асистентів проводиться трудовим колективом кафедри. При подальшому проходженні конкурсу враховуються результати опитування здобувачів вищої освіти (Анкета №6 <https://btsau.edu.ua/uk/content/yakist-osvity>). Процедура конкурсного відбору є чіткою та зрозумілою, враховує професійну активність викладачів.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Під час інтерв'ювання стейкхолдерів підтвердилось активне залучення роботодавців та їх бажання до довготривалого конструктивного співробітництва з кафедрами, які забезпечують виконання ОП “Агрономія”. Зокрема, роботодавцями відмічено високий рівень фахових компетентностей здобувачів та їх затребуваність на регіональному ринку праці. Їх діяльність охоплює широке коло питань в рамках реалізації ОП “Агрономія”. В ЗВО створено Раду роботодавців у кількості 18 осіб (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/dualna/rada_robotodav_bnau.pdf), яка функціонує в рамках “Положення про Ради роботодавців у БНАУ” (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/pologenna_navh_proces/polog_rada_robotodav.pdf). Роботодавці активно залучені до реалізації та модернізації ОП. Основні напрямки їх діяльності: участь у науково-методичних семінарах, майстер-класах, тренінгах та роботі Екзаменаційної комісії; внесення пропозицій з покращення освітньої діяльності та навчання за ОП; проведення окремих навчальних занять як у ЗВО, так і на виробництві; надання консультацій щодо найбільш актуальних напрямів досліджень для написання кваліфікаційних робіт; покращення матеріально-технічних засобів навчання; проходженню у здобувачів вищої освіти виробничої практики.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Відповідно до укладених договорів про співпрацю (https://drive.google.com/drive/folders/125KedKUKY8wJ5Rh3VDuS_iSoozk-CUT?usp=sharing) ЗВО з підприємствами різних форм власності залучаються професіонали-практики, експерти та представники роботодавців до викладання та організації освітнього процесу, що позитивно сприймається здобувачами вищої освіти. До викладання лекційного матеріалу та проведення практичних занять були залучені виробничників серед яких: голова ФГ “Расавське” Коваленко П.Р., директор ТОВ “Колос” Центилю Л.В., заступник директора НДІПВТ ім. Погорілого Новошацький М.Л., начальник підрозділу відділу біологічних досліджень ТОВ “Syngenta” Лясківський О.В., керівник відділу агрономічного супроводу компанії Corveta Грабовенко Д.Ю., керівник ФГ “Мрія” Войтовик М.В. Основні напрямки проведених занять – передові технології вирощування сільськогосподарських культур, організація ведення фермерських господарств.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У ЗВО застосовуються різні види підвищення кваліфікації викладачів відповідно до Проекту положення про підвищення кваліфікації в БНАУ (https://drive.google.com/file/d/1biXcDGftmDY9lAmurjS9g8Muozg_D4mr/view?usp=sharing). Зокрема, застосовуються наступні види підвищення професійного рівня викладачів: навчання за програмою підвищення кваліфікації; стажування; участь у семінарах тренінгах, майстер-класах тощо. Керівництво Університету сприяє професійному розвитку НПП через надання згоди на проходження стажування, укладаючи відповідні угоди з іншими навчальними закладами, організаціями та установами, в т.ч. зарубіжними, інформуючи НПП про міжнародні проекти у сфері вищої освіти (зокрема, Програми Європейського Союзу – ERASMUS+), залучаючи викладачів до виконання спільних проектів, заохочуючи до участі у грантах (<https://btsau.edu.ua/uk/content/mizhnarodni-proekty>). Зокрема, професор кафедри землеробства, агрохімії та ґрунтознавства Л. М. Карпук реалізувала свою мобільність в рамках програми Erasmus+ KA107 (2017–2019 pp.) у Ліонській національній ветеринарній школі VetAgro Sup – Agronomy Campus (м. Клермон-Ферран, Франція) (<https://btsau.edu.ua/uk/content/mizhnarodne-stazhuvannya-v-ramkah-programy-yes-erasmus-ka107>). У 2016–2020 pp. представники факультету брали участь у тренінгах та семінарах, у рамках міжнародного проекту “Німецько-українська співпраця в галузі органічного землеробства”. За результатами цього проекту було оновлено робочі програми навчальних дисциплін “Органічне рослинництво”, “Органічне плідівництво та овочівництво”, “Органічне кормовиробництво” (<http://www.coa-ukraine.com/ua/partnery>). Грабовський М. Б. входить до спілки ENOAT (<http://enoat.coag.org/members>), завданням якої є обмін досвідом у викладанні дисциплін, пов'язаних з вивченням органічного виробництва. НПП факультету беруть участь у воркшопах щодо оволодіння кращими практиками викладання у рамках діючих українсько-чеських проектів “Підтримка потенціалу університетської молоді” та “Міжуніверситетське співробітництво як інструмент підвищення якості в університетах України”, які проводять колеги із Чеського університету природних наук (м. Прага) (<https://btsau.edu.ua/uk/content/mizhnarodni-proekty>). Після додаткового запиту експертної групи, гарант ОП, М. Б. Грабовський, надав перелік українських установ-партнерів, спільно з якими реалізується система професійного розвитку викладача (додано у документах запиту електронного кабінету справи).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Система заходів зі стимулювання підвищення фаховості та викладацької майстерності науково-педагогічних працівників Університету передбачає матеріальні й моральні заохочення, які регламентується наказом № 11/о від 21.01.2019 р. Зокрема, ЗВО компенсує витрати та виплачує премії за публікацію статей у виданнях, що індексується наукометричними базами даних Web of Science, Scopus, а також патентів на винахід та корисну модель. Окрім того, ЗВО здійснює оплату відряджень, надає можливість для стажування за кордоном, фінансує наукові перспективні дослідження, надає грошову винагороду з нагоди святкування ювілейної дати від дня народження викладача. Моральні заохочення застосовуються за вагомі успіхи у науково-педагогічній діяльності і передбачають нагородження такими видами: оголошення подяки ректора, грамота ректора, а також за поданням адміністрації Університету на відзначення регіональними та відомчими відзнаками та ін. Усі вищевказані заходи здійснюються згідно “Положення про преміювання, встановлення доплат та надбавок, надання матеріальної допомоги, щорічної грошової винагороди та матеріальної допомоги на оздоровлення у Білоцерківському НАУ” (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/pologenna_navh_proces/polog_premiuvan_doplat_mat_dopomog.pdf). Для вдосконалення педагогічної та професійної майстерності університет надає можливість науково-педагогічним працівникам пройти курси підвищення кваліфікації, відвідування професійних тренінгів, вебінарів, форумів, які проходять на базі ЗВО (<https://btsau.edu.ua/uk/content/normatyvne-zabezpechennya>).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Кадровий потенціал, що забезпечує реалізацію ОП в цілому відповідає вимогам та забезпечує виконання вимог до професійної активності НПП. Варто відмітити регулярність проходження викладачами не лише підвищення кваліфікації з педагогічної майстерності, але і виробничої практики. Роботодавці активно залучаються до навчального процесу та мають змогу на етапі навчання здійснювати відбір здобувачів для подальшого працевлаштування. Процедура конкурсного відбору викладачів на заміщення вакантних посад професорсько-викладацького складу є прозорою та зрозумілою. У ЗВО існує система матеріального і морального заохочення викладачів з метою стимулювання розвитку викладацької майстерності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Провідним викладачам варто підвищити індекс цитувань своїх робіт у наукометричних базах даних. Залучення викладачів до міжнародної наукової діяльності є слабким і забезпечується переважно проф. А. М. Карпук. Рекомендується активізувати участь викладачів у поданні заявок на міжнародні грантові конкурси та програми зовнішньої академічної мобільності. З цією метою ЗВО має сприяти англomовній підготовці викладачів. Виїзна експертиза встановила, що викладання навчальних дисциплін фахового спрямування згідно ОП здійснюється з обов'язковим залученням провідних фахівців з числа роботодавців і стейкхолдерів як на кафедрах, так і безпосередньо в умовах виробництва. Проте, на жаль, ця інформація недостатньо висвітлюється на веб-сторінках кафедр і факультету. При цьому, перед початком навчального процесу в кожному семестрі бажано було б сформувати для прилюдного висвітлення орієнтовний план (перелік) таких занять із зазначенням тематики стосовно регламентованої ОП освітньої траєкторії.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

У цілому професійна та академічна кваліфікація викладачів відповідає переліку дисциплін, які забезпечують досягнення ПРН за ОП. Викладачі володіють необхідними компетентностями з дисциплін, що викладають. Кадрова автономія ЗВО регулюється чинними внутрішніми положеннями відповідно до українського законодавства. Система рейтингування та заохочення працівників є прозорою та логічною.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

ОП «Агрономія» є однією з найбільш перспективних навчальних програм у БНАУ. Достатній рівень її матеріально-технічного та навчально-наукового забезпечення є основою здійснення навчального процесу за ОП, досягнення її цілей та програмних результатів навчання, у чому експертна група переконалась при відеоогляді матеріально-технічної бази, аналізу відповідних портфоліо (додано у вкладенні запити та відповіді) та он-лайн зустрічей з фокус-групами. Студенти навчаються в забезпечених мультимедійною технікою (широкоформатні телевізори, мультимедійні дошки, проектори, екрани) аудиторіях, функціонують комп'ютерні класи з Internet та Wi-Fi зоною, бібліотека з читальним залом, на заняттях використовуються натуральні зразки у вигляді насіння, снопового матеріалу, зразків рослин, тощо. Базою практики, безпосередньо в університеті, слугують дослідне поле, навчально-виробничий центр, біостаніонар. У бібліотеці університету функціонують такі основні складові інформаційного простору: електронний каталог, веб-сайт, репозитарій, бібліографічна довідка, що допомагає формувати інформаційну базу для наукового та навчально-виховного процесів підготовки фахівців. Основними джерелами фінансування діяльності університету є: кошти державного бюджету; доходи від надання платних освітніх послуг; доходи від господарської діяльності; виконання науководослідних робіт; надходження благодійних внесків, грантів та дарунків. Документи про фінансову діяльність розташовані на сайті Білоцерківського НАУ <https://btsau.edu.ua/uk/content/dostup-do-publichnoyi-informaciyi>

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Здобувачі вищої освіти ОП «Агрономія» навчаються в умовах сприятливого освітнього середовища в чому експертна група мала змогу переконатися під час дистанційної акредитаційної експертизи та спілкування з різними фокус-групами. Усі викладачі та здобувачі вищої освіти вільно і безоплатно користуються інформаційними ресурсами бібліотеки та науково-інформаційними джерелами університету, інфраструктурою що є необхідною складовою для ефективної реалізації освітнього процесу (бібліотека, спортивні споруди, актові зали, танцювальний клас тощо).

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Освітнє середовище Білоцерківського НАУ є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти за ОП, дозволяє задовольнити їх потреби та інтереси. З метою створення здорового морально-психологічного середовища для здобувачів вищої освіти проводяться виховні заходи, існує інститут кураторства, створено Центр вирішення конфліктних ситуацій та надання психолого-педагогічної допомоги з метою вирішення конфліктних ситуацій та сприяння здоровій психічній атмосфері. Послуги, що надаються службою, здійснюються на безоплатній основі. На засіданнях кафедр, зборах студентського самоврядування і зборах кураторів завжди обговорюються плани виховної роботи, проблеми та перспективи впровадження заходів щодо поліпшення умов безпечності освітнього середовища та психічного здоров'я здобувачів вищої освіти. Усі приміщення та умови для навчання студентів відповідають діючим санітарним вимогам та будівельним нормам. Для безпечного проведення навчальних занять, практик які вимагають достатньої концентрації та потребують використання обладнання проводяться інструктажі з безпеки та охорони праці. Функціонує медичний пункт, спортивно-оздоровчий табір.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Підтримка здобувачів вищої освіти у Білоцерківському НАУ здійснюється різними підрозділами університету та через індивідуальну взаємодію викладачів зі студентами. Освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою «Агрономія» забезпечується роботою ректорату, деканату, структурних підрозділів та, безпосередньо НПП факультету та кафедри. Інформаційна підтримка здійснюється через офіційний сайт університету <http://btsau.edu.ua/>, сторінки кафедри, факультету, а також через систему MOODLE (<https://teach.btsau.net.ua/>), розроблено путівник студента (http://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/molodigna/putivnyk_bnau.pdf), є чітке спрямування молодіжної політики БНАУ (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/molodigna/putivnyk_bnau.pdf), інформаційні стенди, розташовані у холах навчальних корпусів. Консультативна і соціальна підтримка забезпечується проведенням ярмарок вакансій, днів відкритих дверей, соціальних проєктів та ін. Студентське самоврядування БНАУ, також бере активну участь у підтримці студентства у різних питаннях, що було підтверджено у ході відповідних зустрічей. Створено систему підтримки студентів у працевлаштуванні та сприяння кар'єрному старту (співпраця з роботодавцями, наприклад програма компанії Сингента – Generation A – яка передбачає працевлаштування найбільш успішних здобувачів освіти). Варто відмітити ряд позитивних моментів для всебічного фізичного та особистісного розвитку студентів що пов'язані зокрема: наявною спортивною базою (спортивні зали, тренажерний зал, літній спортивний майданчик, спортивні секції (настільний теніс, шахи, волейбол, легка

атлетика)) та соціальна інфраструктура (8 гуртожитків, актова зала, комп'ютерні класи з каналами доступу до мережі «Інтернет», чотири буфети, чотири їдальні, сучасна наукова бібліотека з читальними залами) <http://btsau.edu.ua/uk/content/sogodennya>.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

БНАУ створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми проблемами: наявні мобільні переносні пандуси, санітарні кімнати, супровід, відповідне облаштування прибудинкової території, санвузли оснащені спеціальними поручнями для зручності здобувачів вищої освіти з особливими потребами (портфоліо додане у додатково затребуваних матеріалах https://drive.google.com/file/d/1MmnJe4WE_x3VgQVp49X2LKG9wcv2HlcE/view). Діє Порядок супроводу навчання студентів з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у Білоцерківському НАУ https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/normatyvne/poryadok_suprov_bnau.pdf Особам з особливими освітніми потребами надають освітні послуги у формі дистанційного навчання з використанням платформи Moodle. Положення про систему управління навчанням Moodle в Білоцерківському національному аграрному університеті https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/pologen_moodle_.pdf На існуючій ОП особи з особливими потребами не навчаються.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Політика та процедури врегулювання конфліктних ситуацій у БНАУ формується з огляду на вимоги чинного законодавства, зокрема Закону України «Про запобігання корупції», Закону України «Про доступ до публічної інформації». Значна приділяється розробці політики та процедур врегулювання конфліктних ситуацій та їх запобіганню, для чого в університеті створено Центр вирішення конфліктних ситуацій та надання психолого-педагогічної допомоги. В корпусах наявні скриньки для можливості надання анонімної скарги. Послуги, що надаються службою, є конфіденційними та толерантними. На даний час випадків сексуального домагання та насильства в університеті не було зафіксовано. У Білоцерківському НАУ діє Етичний кодекс університетської спільноти http://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/normatyvne/etych_kodeks.pdf, створено Комісію з питань етики та академічної доброчесності у Білоцерківському НАУ та розроблене відповідне положення https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/normatyvne/polog_komis_etyka.pdf, якими визначено процедуру врегулювання конфліктних ситуацій. У ЗВО діє «Антикорупційна програма» https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/nakazi/antikorupciina_programa_bnau.pdf. В університеті функціонує інститут наставництва (кураторства), який забезпечує всебічну підтримку здобувачів

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Освітня діяльність з підготовки здобувачів ОП «Агрономія» забезпечується матеріально-технічною базою БНАУ, яка відповідає ліцензійним вимогам та вимогам провадження освітньої діяльності. Доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах ОП, є безоплатним для здобувачів ОП «Агрономія» та інших учасників освітнього процесу. Забезпечується освітня, соціальна, інформаційна та консультативна підтримка. Університет створює достатні умови для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами та забезпечено наявність ряду пристосувань. У ЗВО наявні політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій. Функціонує інститут наставництва, організована психологічна служба. Широка база навчальної практики.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Центр вирішення конфліктних ситуацій та надання психолого-педагогічної допомоги, який діє в університеті не має власного функціоналу на сайті, проте має декілька скриньок довіри у корпусах та приміщеннях університету, тому бажано було б створити електронний кабінет Центру вирішення конфліктних ситуацій та надання психолого-педагогічної допомоги, а також більш широко висвітлити його роботу. У ЗВО відсутнє положення щодо сексуальних домагань, тому варто його розробити, на вимогу часу, або додати розширити у Етичному кодексі університетської спільноти БНАУ.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Відмічено в цілому відповідність Критерію 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси, на думку експертної групи повністю відповідають встановленим вимогам, щодо організації навчального процесу. Проводяться заходи щодо оновлення матеріально-технічних засобів. Проводяться заходи та є механізми протидії і запобігання різним можливим видам конфліктних ситуацій.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У БНАУ діє процедура розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм, в тому числі і ОП «Агрономія», яка була переглянута, обговорена і затверджена згідно нормативної бази університету, яка викладена у: Положенні про освітні програми у БНАУ» (http://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/polog_osvit_prog.pdf) та регламентується: Політикою БНАУ у сфері якості (http://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/quality/polityka_bnau.pdf), та Положенням «Про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в БНАУ» (http://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/normativne/polog_vn_syst_qa_bnau.pdf) а також Положення про порядок проведення внутрішніх аудитів системи забезпечення якості та здійснення коригувальних і запобіжних дій у Білоцерківському національному аграрному університеті (http://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/polog_pro_proved_vnutr_audit.pdf)

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

На підставі аналізу спілкування з фокус групою здобувачів освіти підтверджено факти безпосередньої участі студентів у процесі формування та перегляду освітніх програм, також наявні протоколи засідання студентського самоврядування щодо розгляду ОП (надано у додатково запитаних документах <https://drive.google.com/file/d/1tBBomawcqqdk15apparFOyAxmij2worQ/view>), ще однією формою залучення студентів до моніторингу ОП є анкетування, яке проводиться для моніторингу якості освіти (<http://btsau.edu.ua/uk/content/yakist-osvity>) відповідно до Положення про опитування щодо якості освіти БНАУ (http://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/pologenna_navh_proces/polog_opytuv_qa_bnau_2019.pdf), студенти мали нагоду взяти участь в обговоренні стану реалізації освітнього процесу через онлайн опитування: оцінювання методів викладання і форм організації навчальної взаємодії викладачів і студентів (http://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/quality/analiz_anketa_teacher_student_2019.pdf); щодо якості реалізації дистанційного навчання у період карантину (http://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/quality/zvit_anketa_e-learning_students_bnau_2020.pdf); щодо якості освітнього процесу за ОП (http://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/quality/result_anketa_opp_agro_2020.pdf). Позитивною практикою університету є функціонування груп зі змісту і якості освіти при кожному факультеті до якої, на ОП «Агрономія» входить три здобувача освіти та один представник студентського самоврядування. Також представники студентства входять до Вченої ради університету, де беруть участь в обговоренні питань удосконалення освітнього процесу та науково-дослідної роботи. З бесіди під час зустрічі зі здобувачами освіти, виявлено активне залучення адміністрацією ЗВО та безпосередньо керівництвом факультету та науково-педагогічними працівниками, що залучені до реалізації ОП "Агрономія"- студентів до процесів формування ОП, та забезпечення студентоцентрованого підходу в роботі БНАУ

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

На агробіотехнологічному факультеті БНАУ функціонує активно діюча рада роботодавців (<https://btsau.edu.ua/uk/content/zasidannya-rady-robotodavciv-agrobiotehnologichnogo-fakultetu>), яка окрім участі у обговоренні ОП допомагає у переоснащенні матеріально-технічної бази, що використовується при підготовці спеціальності 201 Агрономія на всіх ступенях навчання (обладнано декілька навчальних аудиторій). В цілому залучення цієї групи стейкхолдерів підтверджується наданими додатковими матеріалами та матеріалами самооцінювання. Робота ЗВО з роботодавцями висвітлюється в наступних документах: Протокол ради

Агробіотехнологічного факультету про створення ради роботодавців
<https://drive.google.com/file/d/1fliEL1hBOtCTmhyulzgBNFOO9lFCUuMl/view?usp=sharing>; Протоколи засідання ради роботодавців Агробіотехнологічного факультету https://drive.google.com/file/d/13Dqsg9QhQee1_hvNSMHNiWnfFsLxQEw9/view?usp=sharing; https://drive.google.com/file/d/1mNocEebpBcohyW-yQBxH5z_ZBw2-xi8S/view?usp=sharing; Фотозвіт із засідання Ради роботодавців агробіотехнологічного факультету <https://btsau.edu.ua/uk/content/zasidannya-rady-robotodavcivagrobiotekhnologichnogo-fakultetu>; Протокол групи зі змісту та якості освіти <https://drive.google.com/file/d/12H7A8Gl7DBwFBwe067YcmB2yutt5apWo/view?usp=sharing>; Анкетування роботодавців https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfLCkfsZMOEV211P9Ozkd8746WVDodGo6vUTlHcH73CjnrVg/viewform?usp=sf_link та. Окрім вищевказаного роботодавці залучені до проведення практичних лекцій за фахом <https://btsau.edu.ua/uk/content/lekciya-dlya-studentiv-agrobiotekhnologichnogo-fakultetu-na-temu-tehnologiya-vyroshchuvannya> Окрім вище зазначеного у БНАУ проводять опитування роботодавців проводиться через онлайн-форму (<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfLCkfsZMOEV211P9Ozkd8746WVDodGo6vUTlHcH73CjnrVg/viewform?embedded=true>), а результати опитувань розміщуються на сайті університету (<https://docs.google.com/spreadsheets/d/1IIy9xEu91-CZYviJfPs8x5vGue7kFYk6looU8oGwDUA/edit?usp=sharing>).

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

У структурі БНАУ для проведення аналізу та збирання інформації щодо кар'єрного зростання та шляху випускників ЗВО функціонує структурний підрозділ – відділ маркетингу, акредитації та ліцензування, який серед інших функцій здійснює моніторинг за означним питанням. В університеті щорічно проводять Ярмарок вакансій, який збирає студентів різних факультетів БНАУ і представників найбільших аграрних компаній та агрохолдингів. Зв'язок із випускниками відбувається шляхом підтримки особистих контактів, під час зустрічей випускників та інших заходів. Контактів з ними особисто або безпосередньо з керівництвом компанії в яких вони працюють. У соціальній мережі Facebook створена сторінка агробіотехнологічного факультету (<https://www.facebook.com/groups/134135857366790/>; https://www.facebook.com/groups/134135857366790/?source_id=732443563762597), до якої залучаються випускники даної ОП, які діляться своїм досвідом роботи та враженнями про БНАУ цілому.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

На підставі аналізу звіту самооцінювання та проведеними бесідами з усіма учасниками освітнього процесу можна стверджувати, що система забезпечення якості БНАУ намагається реагувати на виявлені недоліки в освітніх програмах та освітній діяльності в цілому. Цьому є підтвердження у виконаній роботі щодо підготовки до повторної акредитації ОП «Агрономія» на магістерському рівні. Внутрішньою системою забезпечення якості освіти було проведено «роботу над помилками», які були вказані під час попередньої акредитації. На підставі аналізу функціонування забезпечення системи якості освіти обрана нова методологія функціонування системи забезпечення якості освіти в Білоцерківському НАУ, яка має назву PDCA (plan-do-check-act), що застосовується для циклічного забезпечення якості в університеті (<https://btsau.edu.ua/uk/content/yakist-osvity>), на якій наголосила проректор з освітньої, виховної та міжнародної діяльності, доктор. с.-г. наук, професор Димань Тетяна Миколаївна. Налагоджено тісну взаємодію між всіма структурними підрозділами ЗВО у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти, процесна модель відображається на сайті університету. Для виявлення недоліків проводяться внутрішні аудити системи забезпечення якості відповідно до «Положення про порядок проведення внутрішніх аудитів та здійснення коригувальних і запобіжних дій у БНАУ» https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/quality/polog_vnut_audit_bnau.pdf. До складу групи аудиторів зазвичай входять проректори та керівники відділів (навчально-методичного, науково-дослідного, міжнародної діяльності, кадрів, документообігу та ін.). На агробіотехнологічному факультеті аудит проводиться мінімум 1 раз на рік. Цілі аудиту узгоджуються з Політикою у сфері якості, цілями у сфері якості системи управління, завданнями університету (<https://btsau.edu.ua/uk/content/yakist-osvity>). За результатами моніторингу складається Звіт, в якому зазначається суть і кількість виявлених невідповідностей, причини їх виникнення, необхідні коригувальні дії. Так наприклад на агробіотехнологічному факультеті наповнено достатньо систему дистанційного навчання (посилання на яку є у відповідях ЗВО на запити) збільшено публікативну активність НПП, яка стимулюється фінансовим заохоченням з боку адміністрації.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Порівняння освітньої програми здобувачів 2019-2020 року вступу
https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/acreditacia_agro/osvit_prof_prog_agronomia_2019-2020.pdf 3

оновленою освітньою програмою "Агрономія", яка акредитується для здобувачів 2020-2021н.р. року вступу https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/acreditacia_agro/osvit_prof_prog_agronomia_2020-2021.pdf показало, що зауваження та пропозиції з останньої акредитації були враховані під час удосконалення освітньої програми. Проектною групою ОП враховано тенденції застосування інноваційних технологій у галузі аграрного виробництва шляхом додавання освітніх компонентів (дисциплін): ВК 1.22 Інноваційні технології в кормовиробництві, ВК 1.13 Інтегрований контроль шкідливих організмів, ВК 1.23 Біобезпека у карантині та захисті рослин, ОК 4. Аграрний менеджмент та консалтинг, ВК1.11 Маркетинг та менеджмент якості в кормовиробництві. Було розширено перелік вибірових компонентів до 24 позицій з великою можливістю вибору за блоками. Значну роботу провів відділ забезпечення якості освіти методом анкетування студентів, результати якого розміщені на сайті (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/quality/result_anketa_opp_agro_2020.pdf). З даних відомостей про самооцінювання ОП пройшла обговорення через оприлюднення на сайті ВНЗ <https://btsau.edu.ua/uk/content/yakist-osvity>. У 2020 році для здобувачів вищої освіти та НПП агробіотехнологічного факультету було запропоновано низку програм (Еразмус+ К1) щодо академічної мобільності. У зв'язку з введенням карантинних заходів у європейських країнах ці програми академічної мобільності перенесено на невизначений термін. <https://btsau.edu.ua/uk/content/ka16>. Оновлено ряд положень щодо забезпечення навчального процесу і якості освіти в університеті (Положення про опитування щодо якості освітньої діяльності Білоцерківського національного аграрного університету, Положення про академічну доброчесність у Білоцерківському національному аграрному університеті), розроблено нормативні акти, які регламентують навчання та забезпечують його якість в умовах карантину.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти в університеті відбувається відповідно до Політики Білоцерківського національного аграрного університету у сфері якості <https://btsau.edu.ua/uk/content/yakist-osvity>, Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG-2015) https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/quality/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf та ряду положень зазначених у звіті самооцінювання, які розміщені за посиланням <https://btsau.edu.ua/uk/content/yakist-osvity>. На ОП діє система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, яка передбачає залучення академічної спільноти кафедри до здійснення наступних процедур та заходів: визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти; удосконалення планування освітньої діяльності через розробку, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм; щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників. Залучення зовнішніх стейкхолдерів. Учасники академічної спільноти змістовно залучені до процедур забезпечення якості різними способами чи участю у групах забезпечення якості на відповідних ОП чи під час анкетувань. Серед анкетувань проводяться різні опитування, які стосуються актуальних проблем, якості ОП, якості викладання НПП, задоволеності освітнім середовищем, тощо. На всіх рівнях структури університету періодично обговорюються питання, що присвячуються питанням якості і процедурам її забезпечення.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Внутрішня система забезпечення якості у контексті ОП «Агрономія» є дієвою і забезпечується системою внутрішнього забезпечення якості вищої освіти та розробленою моделлю управління якістю в БНАУ (<https://btsau.edu.ua/en/content/quality-assurance>), чіткою процедурою моніторингу та періодичного перегляду ОП яка регламентується Положенням про освітні програми в Білоцерківському національному аграрному університеті (http://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/osvitni_programy/polog_osvitni_programy_bnau.pdf) за рахунок залучення стейкхолдерів (протоколи засідань ради роботодавців, результати анкетування студентів, результати анкетування роботодавців, протоколи засідання студентського самоврядування, протоколи групи зі змісту якості освіти факультету (посилання на зазначені матеріали відображені у тексті звіту та у долучених відповідях)). У БНАУ в 2020 році створено відділ забезпечення якості освіти https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/pologenna_navh_proces/pologen_viddil_zabezpech_uakost_osviti.pdf, який у співпраці з іншими структурними підрозділами (відділом навчально-методичної та виховної роботи, відділом маркетингу, ліцензування та акредитації, відділом науково-дослідної та інноваційної діяльності, органами студентського самоврядування) організує і проводить систематичний моніторинг якості освіти й формує на цій основі рекомендації щодо вдосконалення освітнього процесу та молодіжної політики, що підтверджено на зустрічах з фокус групами НПП, адміністрації та студентів. Результати роботи відділу висвітлені на сайті ЗВО (<https://btsau.edu.ua/uk/content/yakist-osvity>) У Білоцерківському НАУ культура якості в академічній спільноті заохочується, підтримується та знаходиться на високому рівні та регламентується Етичним кодексом академічної спільноти https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/quality/etych_kodeks.pdf

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

В цілому слабких сторін Критерію 8 не виявлено. Проте варто оновити положення про преміювання та матеріальне заохочення, яке є дещо застарілим, так як під час роботи з різними фокус групами було відмічено преміювання співробітників за публікації у виданнях, що входять до науково-метричних баз, і т.і. Для зручності користування ряд нормативних актів, що регулюють якість освіти об'єднати у Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в БНАУ наприклад: Політика Білоцерківського національного аграрного університету у сфері якості; Положення про порядок проведення внутрішніх аудитів системи забезпечення якості та здійснення коригувальних і запобіжних дій у Білоцерківському національному аграрному університеті з вказанням процесної моделі, яка відображена на сайті.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

За даною ОП виявлені слабкі місця, які не є суттєвими та надані рекомендації щодо вдосконалення освітнього процесу. На думку експертної групи встановлено високу відповідність вимогам Критерію 8. Внутрішнє забезпечення якості ОП.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Проведена експертна оцінка у Білоцерківському національному аграрному університеті показала, що у ЗВО визначено чіткі і зрозумілі правила й процедури, які регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Вони є доступними та послідовно дотримуються під час реалізації ОП. Всі документи подані у звіті самоаналізі за якими регулюють права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу в Білоцерківському НАУ, мають відповідне нормативне наповнення та зміст і розміщуються за коректними посиланнями: Статут Білоцерківського НАУ

(https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/pologenna_navh_proces/statut_bt nau_2019.pdf); Положення про організацію освітнього процесу в Білоцерківському НАУ (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/pologen_pro_osvitn_proces_2.pdf); Положення про планування та облік роботи науково-педагогічних працівників в Білоцерківському НАУ (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/polog_pro_planuv_oblik_roboti.pdf); Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Білоцерківському НАУ (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/polog_pro_ocinuvan_result.pdf); Етичний кодекс університетської спільноти (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/normatyvne/etych_kodeks.pdf); Положення про академічну доброчесність у Білоцерківському НАУ (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/normatyvne/polog_akad_dobr_bnau.pdf); Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти Білоцерківського НАУ (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/norm_doc_pechat/pologen_pro_academ_mobilnist_2.pdf) , а також Законами Про освіту та Про вищу освіту

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Поточна освітня програма обговорена, опрацьована і скорегована згідно до побажань користувачів ОП. Перед затвердженням даної ОП, на сайті університету було оприлюднено її проект, що дозволило забезпечити широкую доступність інформування стейкхолдерів та організувати активне обговорення проекту ОП та змісту її освітніх компонентів <https://btsau.edu.ua/uk/content/yakist-osvity>. ОП затверджена 21 травня 2021 року протоколом №4 Вченої ради Білоцерківського національного аграрного університету. Зі слів гаранта проект ОП «Агрономія» був розміщений на офіційному сайті університету наприкінці грудня 2019 року для обговорення. Результати обговорення проекту ОП «Агрономія» на 2020-2021 навчальний рік підтверджуються протоколами: протоколом №4 засідання групи зі змісту якості освіти агробіотехнологічного факультету від 4 лютого 2020 року (<https://drive.google.com/file/d/12H7A8Gl7DBwFBweo67YCMb2yutt5apWo/view?usp=sharing>) , протоколом ради р о б о т о д а в ц і в протокол №3 від 28.01.2020 року <https://drive.google.com/file/d/1d3Cp2d2d5EhuW7Uo6G7ysDCkbZI7WFEn/view>; протоколом студентського самоврядування з обговорення ОП «Агрономія» другого (магістерського) рівня освіти протокол №5 від 11 грудня 2019 року <https://drive.google.com/file/d/1tBBomawcqdK15apparFOyAxmij2worQ/view?usp=sharing>; рецензіями-

відгуками роботодавців
https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/acreditacia_agro/recenzii_vidguki_robotodav_agronomia.pdf.
Відділом забезпечення якості освіти було залученню студентів як стейкхолдерів до формування освітнього середовища через проведення анкетувань
(https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/quality/result_anketa_opp_agro_2020.pdf) (нині анкета вже закрита).

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ОП «Агрономія» другого магістерського ступеню освіти оприлюднена у повному обсязі за посиланням (https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/acreditacia_agro/osvit_prof_prog_agronomia_2020-2021.pdf). Обсяг оприлюдненої інформації щодо ОП є достатнім для забезпечення можливості вступників зробити поінформований вибір щодо вступу на ОП, а роботодавців – щодо цілей та змісту підготовки здобувачів за цією програмою.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

ЗВО дотримується вимог щодо прозорості і публічності своєї діяльності. Це є запорукою публічної довіри до його діяльності та дозволяє пересвідчитися, що заклад дійсно виконує свою суспільну місію. Відкритість має також і інструментальну цінність для інформування зацікавлених сторін про ті чи інші аспекти освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

До слабких сторін ОП можна віднести відсутність на сайті ЗВО даних про обговорення проектів, вже затверджених освітніх програм у вигляді довідкової інформації, наприклад: проект ОП був оприлюднений до обговорення чч.мм.рік та термін проходження обговорення, також можна додати статистику перегляду документу для найбільшої вагомості означеної інформації. Англомовний контент сайту малоінформативний та містить застарілу інформацію.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ОП «Агрономія» характеризується прозорістю і публічністю діяльності ЗВО, а тому відповідає Критерію 9.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Гарною ініціативою в межах освітньої програми є планування на майбутнє викладання частини фахових дисциплін іноземною мовою, що можливе за рахунок володіння НПП відповідними навичками та сертифікатами про знання мови. Позитивним моментом у функціонуванні ОП є господарська діяльність лабораторій та навчально-виробничого центру, які можуть самозабезпечитися необхідними реактивами, витратними матеріалами, тощо. Потужний розвиток кураторства, як елемент забезпечення сприятливої морально-етичної атмосфери у студентському середовищі.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Іщенко Ірина Олександрівна

Члени експертної групи

Кондратенко Сергій Іванович

Стеценко Ірина Ігорівна